

העיסקה שתגרום להסמיה מבועשה

במסאומתן על רכישת בנק טפחות. הוא לא טיפל רק בעבודה המישפטיה הטכנית עבור לקוחותיו הגדולים. במשך שנים הוא ידוע כמי שמסוגל להפעיל לובי פוליטי רביעוצמה כדי לקדם את האינטרסים של לקוחותיו.

בתוקף תפקידו כמנכ"ל האוצר יצטרך נאמן לבוא במגע עם רבים מלקוחותיו

מנכ"ל האוצר יעקב נאמן
פרקליטו של סוחר נשק

שר-התינוך וזכרון המר תרומות לגוש אמונים

שגרמה גם להתפוצצות שערוריה הקשורה לאחר הלקוחות הגדולים והחשובים שלו, דווקא כשקיבל את המינוי.

היתה זו פרשת מרדכי (מרכוס) כץ. מרכוס כץ הוא יורד ישראלי, תושב נתני' לשעבר, חניך תנועת בני עקיבא ומייסדי מדרשיית נועם. הוא היה מאגשיו של מיכאל צור, בעת שזה כיהן כמנכ"ל משרד המיסטר-התעשייה, צור, המרצה עתה עונש מאסר בכלא על מעילה בעשרות מיליוני ל"י, מינה את כץ, שהתיישב בינתיים במכסיקו, כנציג המשרד בדרום אמריקה.

שערוריית

סוחר הנשק

פני מיספר שנים התמנה מרכוס כץ כנציג התעשייה האווירית בדרום-אמריקה. בגלל קשריו הטובים עם שילטונות מכסיקו ומדינות אחרות בדרום-אמריקה, הוא הצליח למכור את מטוסי התעשייה האווירית תמורת דמי עמלה שהסתכמו בכ"ש עשרות מיליוני ל"י.

כץ עומד בקשר הדוק עם צעירי המפד"ל בארץ ובמיוחד עם יהודה בן-מאיר. לזכר תו יש לומר שחלק ניכר מעשרות מיליוני הליירות שהרוויח בזכות התעשייה האווירית הוא החזיר לארץ בצורת תרומות ומענקים. כך, למשל, הקים כץ קרן על שם הוריו המנוחים, לעידוד עבודות מחקר בנושאים הילכתיים. המילגות שמעניקה הקרן מוענקות מדי שנה בסכס שנערך בבית-הנשיא, כשבין חברי הנהלת הקרן נמצאים הרב הראשי שלמה גורן ושרי המפד"ל.

במשך שנים הורים כץ סכומים של רבבות ל"י למימון פעולות צעירי המפד"ל. חלק ניכר מתרומותיו מצא את דרכו גם למימון פעולות גוש אמונים. בתחילת השנה ביקש שר-הביטחון עזר וייצמן להפסיק או לצמצם את הקשרים שבין כץ לבין התעשייה האווירית. וייצמן מן התנגד לסעיף בחוזה עם כץ לפיו הוא רשאי למכור את המוצרים שהוא רכש בארץ בכל מחיר שייראה לו. כאשר ניסה וייצמן לצמצם את היקף החוזה של כץ עם התעשייה האווירית הופעלו עליו לחצים כבדים מצד אנשי המפד"ל ובעיקר ח"כ יהודה בן-מאיר. בסופו של דבר נכנע וייצמן ללחצים אלה. הפרשה פורסמה לראשונה בעיתון זה לפני כחצי שנה (העולם הזה 2172).

בשבוע שעבר פורסם כי במשרד-הביטחון חוקרים טענות וקובלנות שהוגשו נגד כץ על אובדן עיסקות במאות מיליוני ל"י. גם משרד מבקר-המדינה התבקש לברוק פרשיות אלה. ח"כ גד יעקובי פנה בעניין זה ליועץ-המישפטי של הממשלה ואף הגיש הצעה דחופה לסדר-היום כי כנסת, בתביעה להקים ועדת-חקירה פרי-למנטרית, שתבדוק את כל ההיבטים של פרשת הסוכן כץ והעמלות המופרזות, כי

סכומים של עשרות מיליוני ל"י, שקיבל מהתעשייה האווירית.

לפרשה יהיו ודאי הדים רבים והיא עלולה להעמיד במצב עדין את המנכ"ל החדש של משרד-האוצר, שכן, יעקב נאמן הוא עורך-דינו הישראלי של מרכוס כץ. נאמן למד מגיל 14 במדרשיית נועם בפר-דס'חנה, שאותה ייסד כץ. אחרי שהש-תלם בארצות-הברית בדיני מיסים, התהדר קו הקשרים בין נאמן וכץ, מעבר ליחסים המקובלים בין לקוח ופרקליטו.

השניים הם ידידים בנפש. בכל פעם שכץ מגיע לארץ, יוצא נאמן מגידרו כדי לקבל את פניו ולהנעים לו את שהייתו. למרות שהוא חבר בכמה עשרות ועדות ציבוריות, לשם הוא נשלח אוטומטית כמעט בכל פעם שהמפד"ל זוכה בנציגות כל-שהיא בוועדה ממלכתית או ציבורית, עשה נאמן עד כה את עיקר עבודת הלובי עבור מרכוס כץ.

אפשר להתחיל

להתבייש

ה יועץ-המישפטי לממשלה היה מור דע להיבטים המיוחדים המתעוררים עם מינויו של נאמן כמנכ"ל האוצר. מעור-לם קודם לכן, לא התעוררו בעיות אתיות ומעשיות מעין אלה עם מינויו של איש-עסקים פרטי לתפקיד ממשלתי, וזאת בגלל הבעיות העדינות בהן עסק נאמן כעורך-דין לענייני מיסים.

הפרופסור יצחק זמיר הציב בפני יעקב נאמן שורה של תנאים, שיהיה חייב למלא לפני שיוכל להתמנות כמנכ"ל האוצר. הוא נדרש למכור את חלקו במשרד עורכי-הדין בו היה שותף; למסור את נירות-הערך שלו לגיהולה של נאמנות עיוורת; להתחייב להימנע מטיפול בעניין של לקוח שהיה מיוצג על-ידי משרד עורכי-הדין שלו בעבר ולא לייצג לקוחות שנה אחרי פרישתו בפני משרד-האוצר. כמו כן נדרש נאמן להתחייב שלא לספל במשך שנה אחרי שיפרש מכהונתו בכל עניין שאחד מעובדי משרד-האוצר טיפל בו בעת כהו-נתו.

על פי החוק נאסר על עובד-מדינה לשעבר, שבמהלך מילוי תפקידו טיפל בעניין מסוים של אדם, לייצג את אותו אדם אחרי פרישתו מתפקידו כלפי המוסד שבו עבד לפני פרישתו. החוק אוסר למעשה על עובדים בכירים לייצג את מקום עבודתם החדש או לקוחותיהם כלפי המשרד שבו עבדו. כיוון שעיקר מגעיו של נאמן כעורך-דין הם עם משרד-האוצר, פירוש הדבר לגביו שאחרי שיתחיל לכהן כמנכ"ל משרד-האוצר הוא לא יוכל עוד לעסוק בהתמחותו בענייני מיסים.

נאמן ביקש להסיר מעליו מיגבלה זו לפני שהסכים להתמנות כמנכ"ל. בעיקר-בות מילוי התנאים שהציג לו היועץ-המישפטי, הסכים הפרופסור זמיר לשלוח לנאמן מיכתב בו התחייב שכאשר יפרש נאמן מהשירות הממשלתי ימליץ היועץ-המישפטי בפני הוועדה המיוחדת, הרשאית לאשר לעובדים שפרשו מעשים האסורים על פי החוק, לפטור את נאמן מחובת ה-צינון.

אין כמובן כל התחייבות שהוועדה אומי גם תחשב בהתמצה זו. אולם סביר להניח שהיא לא תוכל להרשות לעצמה להתעלם ממנה.

אלא שהסדרים המיוחדים שנעשו כדי לאפשר את כניסתו המהירה של עורך-הדין האימפולסיבי, מהיר המחשבה והמבי-ריק, למשרד-האוצר, אין בהם כדי להסיר את הפגמים האסתטיים החמורים הגילויים לפרשת מינוי חשבו זה. יעקב נאמן יוכל להתגלות כגאון פיננסי, שיציל את המדי-נה מהתמוטטות מוניטארית. הוא יתאמץ בוודאי ככל יכולתו לנהוג ביושר וללא משוא-פנים.

אלא שכמו הצדק, הצריך לא רק להי-עשות אלא גם להיראות, כך גם היושר הציבורי.

יעקב נאמן הוא ללא ספק אחד מצדיקי ישראל. לא יתיה שום קשר בין התש-קפות הפוליטיות שלו להחלטות המוניטא-ריות שלו. אף אחד ממאות אנשי העסקים הגדולים שהיו לקוחותיו לא יזכה בהעדפה או בטובת הנאה כלשהיא.

יחד עם זה, מינויו של אדם במק-צוע ובמעמדו לתפקיד מנכ"ל משרד-האוצר הוא פסול מבחינת המוסר הציבורי. רי. אין צורך להמתין, כדברי שמחה ארי-ליך, עד שיתגלו פרטי עיסקה — שהיתה או לא היתה בין המפד"ל והורביץ בקשר למינוי — כדי להסמיק מבושה. אפשר להתחיל להתבייש עכשיו.